



Als Vuur

Over het boek

Auteur: Sara Lövestam

Vertaler: Femke Muller

Uitgeverij: Querido

Jaar van uitgave: 2020

Over de maker

Sara Lövestam (1980) is een Zweedse schrijfster, ze woont in Stockholm.

“Ik was nog maar vier jaar toen ik al wist dat ik boeken zou gaan schrijven,” zegt ze, “maar dat gaat natuurlijk niet zomaar. Ik was achttien toen ik aan mijn eerste probeersel begon en dat was echt een flop!” Sara schrijft voor volwassenen en voor jongeren, detectives, psychologische romans en young adult boeken en ze heeft zelfs een grammatica handboek geschreven (over het Zweeds natuurlijk) want je taal juist en mooi en met liefde gebruiken vindt ze heel belangrijk.

Ze was niet meteen een kind dat met poppen speelde en sommige mensen vonden haar eigenlijk een nerd. Ze ontdekte dat ze op meisjes viel en op haar negentiende besloot ze daar ook rond voor uit te komen. “Toen bloeide mijn leven open als een bloem!” vertelt ze. “De inspiratie voor mijn verhalen kan heel verschillend zijn maar de basis is toch altijd dat mijn personages zichzelf ontdekken en ik hoop echt dat mijn lezers hun eigen gevoelens, ervaringen en strijd kunnen terugvinden.”

Een thema dat centraal staat, is de nood om echt jezelf te zijn en de krachten in je omgeving die je daarin willen tegenwerken.

Dat sluit mooi aan bij het thema van **De Warmste Week** dit jaar: “Kunnen zijn wie je bent”, want dit boek gaat over jongeren die verlangen naar een wereld waar iedereen zich goed in zijn vel voelt. Waar je de vrijheid hebt echt te zijn wie je bent, niet wat je omgeving van je verwacht.

1. HET VERHAAL

1.1 Korte inhoud

Je kunt dit verhaal in één zin samenvatten. Probeer eens?

Twee meisjes, Anna en Lou, leren elkaar kennen op een vakantie-eiland en ze worden verliefd op elkaar.

Zo eenvoudig is het dus: een vakantieliefde. Daar zijn honderden boeken over geschreven en films over gemaakt.

Maar er is natuurlijk meer! Want de meisjes Anna en Lou komen uit een totaal verschillend milieu en lijken niet voorbestemd om vriendinnen te zijn, laat staan dat ze verliefd worden. Dat gaat niet vanzelf, vooral Lou heeft het moeilijk: wat zullen haar snobistische ouders en haar vrienden ervan vinden dat ze met een arm meisje gaat?

Ze verbreekt het contact! Anna is boos en teleurgesteld, Lou is verward en verdrietig. Tot ze inziet dat ze haar eigen keuzes moet maken: ze zoekt Anna op om haar bij haar thuis uit te nodigen. En dan? Hoe het verder gaat moet je zelf bedenken. Het boek heeft een open einde.

→ Wat vinden de juryleden daarvan?

1.2 De cover

Het ziet er heel vrolijk uit: twee uitgelaten meisjes springen in het water. Zon, blauwe lucht en luchtbelletjes. Een beetje onscherp, alsof iemand een foto nam tegen het licht in. Bovenaan staat een tekst: het is een zomerboek over de liefde.

- Wilde je dit boek meteen gaan lezen? Waarom?
- En wat vond je toen het uit was? Was het wat je verwacht had?
- Wat dacht je toen je de cover voor het eerst zag? Kreeg je ook een vakantiegevoel?
- Bedenk eens een paar verhalen die bij deze cover kunnen passen?
Bijvoorbeeld:
Vriendinnen op vakantie in Spanje
Dit zijn twee zusjes, die verliefd worden op dezelfde jongen.
Of: twee meisjes gaan zwemmen en eentje verdrinkt!

1.3 Personages

Anna is 15 jaar, ze gaat naar de tweede graad. Ze is handig en slim en kan goed met boten omgaan. Ze heeft sproetjes en een pezig jongensachtig lijf. Ze valt op meisjes. Haar moeder is overleden toen ze heel klein was en ze woont met haar vader en haar halfbroer op een flat in Stockholm. Ze heeft een oude Nokia telefoon en zit niet op sociale media. Ze kan goed met haar vader opschieten maar praten over hun gevoelens is voor allebei heel moeilijk. Hij is werkloos en ze hebben het dus niet breed. Hun gammele vakantiehuisje op het eiland Sländö heet Het Paradijs, want dat is het voor hen! Bij het huisje hoort ook een boot: de Pamela. Die is een beetje lek maar je kunt er perfect mee gaan vissen.

Lou is 15 jaar. Haar moeder noemt haar Loulou en dat vindt ze vreselijk. Ze gaat naar een dure school, ziet er altijd keurig uit met een glanzende, egaal gebruinde huid en een blonde paardenstaart. Ze is gereserveerd en lijkt altijd alles onder controle te hebben. Social media zijn belangrijk voor haar. Ze zet zich af tegen haar ouders en vindt hun stijl van leven onecht. Haar vader is een zakenman die zelfs op vakantie met zijn werk bezig is. Hij heeft een dure villa gehuurd met een jacht én een speedboot. Lou heeft helemaal geen zin in een vakantie met haar ouders, ze mist haar vrienden. Tot ze Anna ontmoet.

- Hoe merk je dat Anna en Lou zich aangetrokken voelen tot elkaar?
Dat begint al op de boot naar het eiland: ze hebben elkaar meteen in de gaten. De schrijfster tekent hoe ze elkaar observeren en typeert meteen de tegenstellingen:
 - Anna ziet een meisje met een donkerblauw colbertje, “ze is een rijkelui-kind.”
 - Lou ziet Anna en denkt: “Het meisje met het spijkerjack lijkt eerder een deel van de zee dan van de boot.” (p.10)
 Als ze elkaar weer ontmoeten proberen ze gewoon te doen maar dat lukt niet erg goed: “Alsof er onzichtbare vonken over en weer springen.” (p.128)
Ze bestuderen elkaar stiekem:
 - “Haar benen zijn veel voller dan Anna’s sprietjes. ... Anna kijkt er met een schuin oog naar en dan nog een keer. Ze hebben zo’n sterke aantrekkingskracht op haar dat ze er gek van wordt. Ze weet niet waar ze moet kijken.” (p.129)
 - “Lou neemt haar op vanuit haar ooghoek, ze bestudeert de vorm van haar neus en de huid van haar wangen. Ze verkent haar gezicht als een kaart.” (p.135)
- Veranderen Lou en Anna in de loop van dit verhaal?
 - Anna blijft zichzelf. Ze is een sterke meid. Ze zit vol ideeën om zich bezig te houden: varen met de Pamela, vissen, vuur maken, het dak repareren, dingen maken met de spullen die ze vindt, luisteren naar de vogels... er is altijd zoveel te doen! Met haar vrienden is ze “de gangmaker”. (p.131)
 - Lou is in het begin een opstandige ontevreden puber, een verwend rijkelui-kind. Voor haar is het eiland een gevangenis waar je alleen maar kunt zonnebaden, zwemmen en rondhangen. Met haar vrienden is ze “degene die luistert” (p.129). Door Anna ontdekt ze een heel andere kant van zichzelf: een meisje dat kan

genieten van de natuur en kan overleven zonder Instagram of Facebook. Bij Anna kan ze zich uiten: "... ze doet gewoon haar mond open en de gedachten komen eruit. Dat gebeurt anders nooit." (p.160)
Lou groeit. Op het eind gaat ze haar moeder beter begrijpen en accepteren. (p.229)

1.4 Twee heel verschillende gezinnen

→ Hoe is de sfeer bij Anna en haar vader?

Gemoedelijk, vertrouwd, veilig. Ook al hebben ze geen geld en is haar vader niet meteen een model-ouder. Een opgewekte, volkse man die wel een biertje lust, meer dan één! Hij houdt van de zee en weet alles van boten. Hun vakantiehuisje heeft hij zelf gebouwd en daar is hij trots op want dat kunnen de rijke villabewoners op het eiland niet zeggen! Ze hebben het niet breed, soms kan hij de boodschappen niet betalen en dan probeert hij af te dingen. Ze begrijpen elkaar wel maar kunnen niet over hun gevoelens praten. (p.118)

→ Hoe is de sfeer bij Lou?

Geld maakt duidelijk niet gelukkig, ook niet met een dure villa, (en nog een in Spanje), twee gloednieuwe boten en een fourweeldrive! De ouders zijn oppervlakkig en hechten veel belang aan uiterlijk vertoon. "Ze lijken wel een gezin uit een reclame." (p.26) De moeder wil het beeld ophangen van een gelukkig gezin. Ze probeert wel contact te krijgen met haar dochter maar ze begrijpen elkaar niet. Soms lijkt het of Lou echt een hekel heeft aan haar moeder: "Haar moeder graait naar de telefoon. Ze lijkt wel een cobra, zo snel is ze." (p.173).

Anna noemt haar "Die Barbiemoeder".

Als ze het over Anna en haar vader hebben is dat neerbuigend, spottend.

- "Die vreemde figuren? Ze hadden wel een boot. Of iets dat daarvoor moet doorgaan." (p.17)
- "Wat was dat voor een alcoholist?" (p.116)

Dit zijn dus twee volstrekt tegengestelde gezinnen en de verschillen zijn wel heel scherp neergezet.

→ Zijn alle personages goed uitgewerkt? (Sommige personages lijken van bordkarton, of figuren in een televisie-soap.) Kun je voorbeelden geven?

- De Barbiemoeder (p.58)
- De vader die voortdurend bezig is met zijn werk en zijn smartphone. (p.27)
- De werkloze vader, beetje lui, onbeholpen, alcoholist (p.33-76)
- De vrienden van Lou die alleen bezig zijn met shoppen en coole dingen doen.
- Is het allemaal wat overdreven?

1.5 Perspectief en structuur

→ Hoe is het boek ingedeeld? De hoofdstukken gaan afwisselend over Anna en Lou en vertellen vanuit hun standpunt.

→ Op het eind is er één hoofdstuk dat anders is. Hoe? Dan staan beide namen erboven en het gaat over de laatste dagen op het eiland. Wat doet de schrijfster dan? Iedere paragraaf springt van de ene op de andere. De sfeer is daardoor gejaagder, dringender. De paradijselijke rust van het eiland is weg. Het sprookje is voorbij.

1.6 Schrijfstijl

→ Hoe vind je de stijl waarin dit boek geschreven is? Is het makkelijk te lezen?

De schrijfster gebruikt de tegenwoordige tijd, vaak met korte zinnen. Ze schrijft vanuit het standpunt van de beide meisjes. Ze gaat niets zelf uitleggen of beschrijven, ze zorgt ervoor dat je als het ware kruipt in het hoofd van Lou en Anna.

De taal is "no nonsense", rustig en direct. Als het over emoties gaat, of over de natuur en over het eiland is de taal vaak beeldend en poëtisch. Je lijkt zelf op het eiland te lopen, je voelt de zon het zand.

Soms worden dingen levend:

- "Het vuur voelt niet altijd dat er oude kranten in de hoek liggen. (...) Als het vuur de krant vindt ziet het er gelukkig uit." (p.15)
- "Het pad herkent haar." p. 33)

Treffende vergelijkingen:

- Over de ouders van Lou: “Het zijn net twee muggen... ze zoemen de hele tijd irritant en het kan hen niets schelen hoe zij zich voelt.” (p.51)
- Over broer Peet: “Hij ziet eruit als de steel van een paardenbloem.” (p.65)
- “Haar buik rammelt als een oude koelkast.” (p.92)
- “Louise’s lach (...) druppelt als gelukspilletjes Anna’s oren in.” (p.103)
- “Hoe kun je weten of iets mooi is als je lichaam zich binnenstebuiten wil keren?” (p.204)

1.7 Genre

- Wat is dit voor boek?
 - Een vakantieverhaal
 - Een liefdesverhaal
 - Een “coming of age”-verhaal, dus een boek dat onder andere gaat over volwassen worden. De hoofdpersonen zijn geen kinderen meer, ze worden adolescenten. Dat kan soms knap verwarrend zijn. Zo vindt Anna dat alles verandert. (p. 20)
- Is er veel actie in dit boek? Is het een spannend vakantieverhaal?

Eigenlijk gebeurt er niet veel! Maar dat wil niet zeggen dat het niet spannend is. Het gaat niet om wat de meisjes doen, maar om de gevoelens die ze ontdekken.

2. VERWERKING

2.1 Verfrissend

Boeken voor jongeren over verliefd worden op iemand van hetzelfde geslacht zijn vaak zogenaamde ‘probleemboeken’. Dus dan is lesbisch of homofiel zijn een moeizaam iets, een probleem.

- Geldt dat ook voor het verhaal van Anna en Lou? Is het een ‘probleem’ dat twee meisjes verliefd zijn op elkaar?

Voor de schrijfster (en voor de meisjes) is het normaal. Anna zegt het terloops: “Ik denk dat ik op meisjes val.” (p. 48) Natuurlijk zijn er nog hopen mensen die een probleem hebben met mensen die anders geaard zijn dan zichzelf. (p.245) En Lou moet er ook nog aan wennen, maar het verschil in achtergrond is voor haar eigenlijk lastiger!
- Ga nog eens kijken naar de cover: er staat dat het een verhaal is over liefde. Had je gedacht dat het over de liefde tussen de twee meisjes ging?

2.2 Over schaamte

- Waarom schaamt Lou zich voor haar vriendschap met Anna?

Ze houdt haar nieuwe vriendschap geheim, niet alleen voor haar snobistische ouders maar ook voor haar vrienden: “Omdat het een meisje is en omdat het dat meisje is.” (p.171)

Niet alleen is ze verliefd op een meisje, maar het is ook nog een arm meisje, “de dochter van een alcoholist”. Het is dubbel, en misschien vindt ze de achtergrond van Anna nog erger want: (p.171) “Niet dat ze homofoob zijn of zo. Ze zijn heus wel beschaafd, maar hun eigen kinderen moeten liever niet gay zijn.”
- Schaamt Anna zich ook?

Zij weet al langer dat ze lesbisch is, “Ik denk dat ik meer op meisjes val.” zegt ze (p.48); Haar vader vindt het ook ok. (p.245) Maar ze wil niet dat Lou haar armoedige vakantiehuysje ziet, of hoe haar vader daar “... in de vouwstoel ligt met een sigaret tussen zijn lippen en tien peuken op de grond.” (p.164)
- Wat vinden jullie hiervan? Herkenbaar?

2.3 Titel

- Dit boek heet *Als Vuur*. Vind jij dat een goede titel?

De schrijfster heeft niet voor niets hiervoor gekozen: vuur is een belangrijk element, het komt voortdurend terug, heb je dat gemerkt?

- Anne weet precies hoe je vuur moet maken en ze weet ook: “Als je in het vuur staart kun je de ziel ervan zien.” (p. 15)
 - En Lou denkt: “Misschien is muziek wel zo ontstaan. Iemand luisterde naar vuur en voelde iets in zijn borst.” (p. 96)
 - En p. 100: “Vuur is een beetje als muziek, zegt Lou. Nou eh... als je ernaar luistert hoor je het knappen. Het lijkt wel een beetje op een ritme.”
- Kun je zelf een andere titel bedenken?

2.4 Oud en wijs genoeg!

Sommige schrijvers leggen alles uit, beschrijven alles tot in de kleinste details, andere geven je de ruimte. Bijvoorbeeld op p.233: wanneer de meisjes elkaar weerzien: “Hoi zegt ze. Het is een stem van een strandje op een eiland.”

Dat zinnetje vertelt een heleboel. Je zou immers ook kunnen schrijven over hoe de stem van Lou Anna terugbrengt naar die avond op het eiland en hoe ze zich toen voelde maar dat ze nu nog altijd boos en teleurgesteld is... Sara Lövestam laat dat aan jouw eigen verbeelding over, ze vindt je oud en wijs genoeg! Ze neemt haar lezers serieus, daarin lijkt ze op een andere, heel beroemde, Zweedse schrijfster: Astrid Lindgren. Anna lijkt toch wel erg op Pippi Langkous. Vrijgevochten, zelfstandig en boordevol fantasie. Ze zou haar grote zus kunnen zijn. Pippi laat zich ook door niets afschrikken. Ze probeert gewoon en ziet wel of het lukt.

Op p.45 bekent Anna dat ze nog nooit alleen de netten heeft uitgezet maar dat ze het gewoon probeert. En op p.75 vindt ze dat je iets nieuws altijd moet proberen... “Maar iets nieuws kun je toch nooit,” zegt ze. “Dan word je toch... moet je dan je hele leven bang zijn om voor gek te staan?”

(Wist je trouwens dat het wereldberoemde citaat: “Ik heb het nog nooit gedaan dus ik denk dat ik het wel kan.” helemaal nooit in de Pippi boeken voorkomt? Het past wel perfect bij haar karakter maar als je gaat kijken op de site van Kjoek.nl, de kinderboekenvraagbaak, lees je dat het misschien uit de televisieserie komt. Of gewoon bedacht door een slimme reclameman. Evengoed is het een steengoed motto!)

2.5 Verschillende werelden voorstellen

Anna bedenkt dat “de wereld bestaat uit allemaal verschillende werelden.” (p.223)

De wereld thuis, op school, de wereld met haar vrienden, die op het eiland en die met Lou.

En Lou ruikt aan het hart van jeneverbessenhout dat Anna voor haar gesneden heeft (p.229) en herleeft dat moment op het eiland.

Vraag bij de uitnodiging voor de bijeenkomst dat iedereen een herinnering aan een mooie vakantie meebrengt. Laat de juryleden praten over hun verschillende werelden en hoe ze zich daarin voelen.

3. VERDER LEZEN

- Zomerburen / Rianne Robben (Blossom Books, 2020)
- Rood wit en koningsblauw / Casey McQuiston (Z&K, 2020)
- Dit is best wel een episch liefdesverhaal / Kacen Callender (Querido, 2020)
- Een lied dat alleen ik kan horen / Barry Jonsberg (Lemniscaat, 2018)
- Eilanddagen / Gideon Samson (Leopold, 2016)



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op ‘Lezen’ en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.